Politički porezi

Politika je uvijek bila kombinacija mrkve i batine. Poznato je da su diktatorske zemlje „senzibilnije“ prema svojim građanima nego što je to slučaj u demokratskim zemljama. Razlog je jednostavan u diktatorskim zemljama valja kupovati ljubav cijele populacije jer nezadovoljni građani mogu dignuti – revoluciju. Naprosto nema „osigurača“ koji bi reagirao ako pritisak diktature postane nepodnošljiv. Političari u dekomkratskim zemljama također nagrađuju svoje vjerne glasače.

Pozabavim se ovom prilikom „demokratskim političarima“. Znak navoda u ovom slučaju sugerira da se izborno natjecanje ima identificirati kao predstava za građane u kojoj pobijednik dobiva sve, a gubitnik je osuđen čekati četiri godine kadće se predstava ponoviti. Tako demokracija živi od izbora do izbora. Zapravo demokracija postaje ukras bez sadržaja. Ima li se uvidu, promatrajući dugoročno, sve manji izlaz glasača na izbore mora se reći da je narod na neki način „pročitao“ svoje političare. Međutim, to političare ne brine jer u izbornim zakonim ne postoji klauzula koja bi odredila koliko glasača mora izaći na izbore da bi oni bili valjani. U nekim zemljama doneseni su zakoni po kojima se građani koji ne izlaze na izbore penaliziraju. Upravo penalizacije zbog nekorištenja prava izbora najbolje pokazuje upitnost demokratskog sustava. (Usporedimo li glasanje za politčku opciju glasanjem kunama – koju ćete robu kupiti – ne izlazak na izbore jednak je bacanju kuna. Morate priznati prilično bedasto.) Ipak, bilo kako bilo nema boljeg, za sada, načina izbora vodstva zemlje pa „demokratske izbore“ moramo podržati. Alternativa koja se zove diktatura uvijek i svuda se je pokazala tragičnim izborom.

Političari se mogu zahvaliti svojim biračima na dva načina.

Jedan je način da dobiju povlastice u bilo kojem obliku. Tako su u Lijepoj našoj seljaci za svoju vjernost dobijali premije, recimo na mllijeko, bez obzira da li je to imalo bilo kakvog ekonomskog ili socijalnog smisla. Psljedica je da smo ušli u EU potpuno nespremni usprkos činjenici da smo pregovarali preko deset godina, a spremali se za ulazak u elitni klub zvan EU od uspostave Lijepe naše. Sjetimo se državne podrške za obnovu poljoprivrednih strojeva, slučaj traktora, koji danas nikome ne koriste. Velike financijska podrška od strane države rezultirala je kupovinom traktora koji, imajući ostale čimbenike u vidu, nikada se neće otplatiti. Trošak za državu, čitaj: porezne obveznike, trošak za pojedince i, razumije se samo po sebi, profit za proizvođača, koji nije u Lijepoj našoj, i profit za trgovaca.

Drugi način predstavlja poreznu igru. Regan je izvršio poreznu reformu u korist kapitala smanjivši marginalne porezne stope na dogodak. U „zlatno“ vrijeme kapitalizma pod utjecajem J. M. Keyesa, tadašnje lijeve opcije, snažnije su oporezivale visoke dohotke. Polovinom prošlog stoljeća granična porezna stopa na dohodak je iznosila fantastičnih – 90%. Dohodak od kapitala snažnije je oporezovan od dohotak od rada. Globalizacija je to, kao što znamo, poništila i imamo obrnuti slučaj da poreznim sustavima dominiraju, uz časne izuzetke, porezi na potrošnju koji su po svojoj prirodi regresivni. Na Radionici: „PDV – porez budućnosti!“, 13. Listopada ove godine, pokazat ću zašto će se to dogoditi.

Prije osam godina Sanader je u predizbornoj kampanji javno dao obećanje kako će se porezna stopa PDV-a smanjiti s tadašnjih 22 na 21%. Tom obećanju HDZ-a javno sam izrazio sumnju. Ne zato što sam, u hrvatskom slučaju, protiv smanjenja porezne stope na PDV, već zato što je to bilo nemoguće. Naprosto se je ignoriralo da je kancelarka Merkel u krizi povćala poreznu stopu na PDV kako bi tako prikupljenim sredstvima pojačala prodaju automobila. (Proizvodnja i prodaja automobila za njemačkko gospodarstvo ima veliko značenje.) Istovremeno je Velika Britanija smanjila PDV i nakon kratkog vremena – odustala. Zapravo neznam koja je to zemlja smanjila stopu PDV-a. Sada su u igri ponovno licitacije kako će se smanjiti PDV. Opet moram jasno reći da se to neće dogoditi. Ako se i dogodi, u što kao što sam rekoa Â sumljam, to će biti smokvin list za neka druga povećanja poreznog opterećenja. Prava bi poruka bila, posebno lijeve opcije, kako će sve učiniti kako bi porez na nadohodak postao konkurentan orezni oblik imajući u vidu veličinu dohotka per capita. Dtidljivo se govori o smanjenju poreza na dohodak, ali je činjenica da se najveća porezna stopa primjenjuje na dohotke koji su jedva dostatni da se „krpa kraj s krajem“. Argumenti na kojima temeljim svoje nepovjerenje u najvaljeno smanjenje PDV-a nalazim u činjenici prevelikog proračunskog deficita i odsustvo spremnosti, pozicije i opozicije, da provede restrikcije na rashodnoj strani proračuna. Pardon, nemojmo zaboraviti odluku po kojoj ćemo dati ceste u koncesiju. Tako ćemo pored interncionaliziranog bankarskog krvotoka internaiconalizirati (i) cestovni krvotok.